

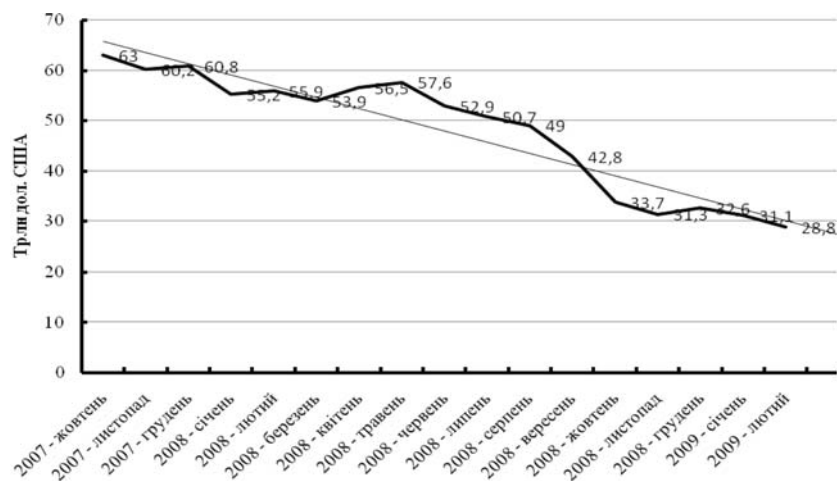
Заліско О.*

ВПЛИВ СВІТОВОЇ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ НА СВІТОВИЙ РИНОК АКЦІЙ

Світова фінансова криза, яка активно розгортається останніми роками, чинить значний вплив на всі складові світового господарства, й передусім – на фінансові ринки. Ринок акцій є важливим сегментом світового фінансового ринку, а вплив, який він зазнав унаслідок кризи, важко переоцінити. Актуальність обраної для дослідження теми підкреслюється також тим, що світовий ринок акцій є об'єктом впливу глобальної фінансової кризи не лише в кількісному плані, він зазнає значних структурних та функціональних змін. У нашому дослідженні розглядається вплив фінансової кризи на ринок акцій, починаючи з жовтня 2007 року до лютого 2009 року. Це зумовлено швидше не датуванням початку кризи цим моментом, а тим, що саме в цей час світовий ринок акцій досяг рекордного значення своєї капіталізації – близько 63 трлн дол. США, після чого вона почала стрімко знижуватися.

Результати проведеного дослідження дозволили виявити такі основні напрями впливу глобальної фінансової кризи на світовий ринок акцій.

1. **Значне зниження капіталізації світового ринку акцій.** У жовтні 2007 року капіталізація світового ринку акцій становила більше 63 трлн дол. США, а вже в лютому 2009 її рівень знизився до 28,8 трлн дол. (рис. 1).

Рис. 1. Динаміка капіталізації світового ринку акцій

Примітки: 1. Розраховано та складено автором на основі даних Світової федерації бірж [1, 3]. 2. Для зручності представлення даних значення капіталізації округлені до десятих. 3. Дані за капіталізацією враховують капіталізацію лише компаній, акції яких торгуються на біржах – учасниках федерації. На ці біржі, однак, припадає близько 99 % світової капіталізації, тому інші біржі ігноруються.

* студентка 2 курсу відділення «міжнародні економічні відносини» Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: доц. Дзюба П.В.

Це означає – зменшення майже в 2,2 рази. При цьому цікавим є те, що стрімке падіння капіталізації добре описується лінійним трендом (приміром у грудні, січні та лютому динаміка капіталізації рухається за абсолютним трендом), відповідно до якого можна дати прогноз на кілька наступних місяців – березень (27,9 трлн дол.) та квітень (25,7 трлн дол.). Такі колосальні зміни є небаченими. Вони, фактично, означають прямі втрати для портфельних інвесторів, прямі та непрямі втрати для прямих інвесторів, обмежені можливості залучення коштів фірмами-емітентами акцій, глобальну втрату вартості багатьма суб'єктами господарювання.

2. Зміна географічної структури ринку. У лютому 2009 року порівняно із жовтнем 2007 року відбулася суттєва зміна географічної структури світового ринку акцій на користь країн американського континенту (табл. 1).

Таблиця 1. Динаміка географічної структури світового ринку акцій, у %

Регіон	Жовтень 2007 року	Лютий 2009 року
Америка	39,4	43,2
Азія та Океанія	30,2	31
Європа, Африка та Близький Схід	30,4	25,9
РАЗОМ	100	100

Примітки: 1. Розраховано та складено автором на основі даних Світової федерації бірж [1, 3]. 2. Класифікація регіонів – на основі методології Світової федерації бірж.

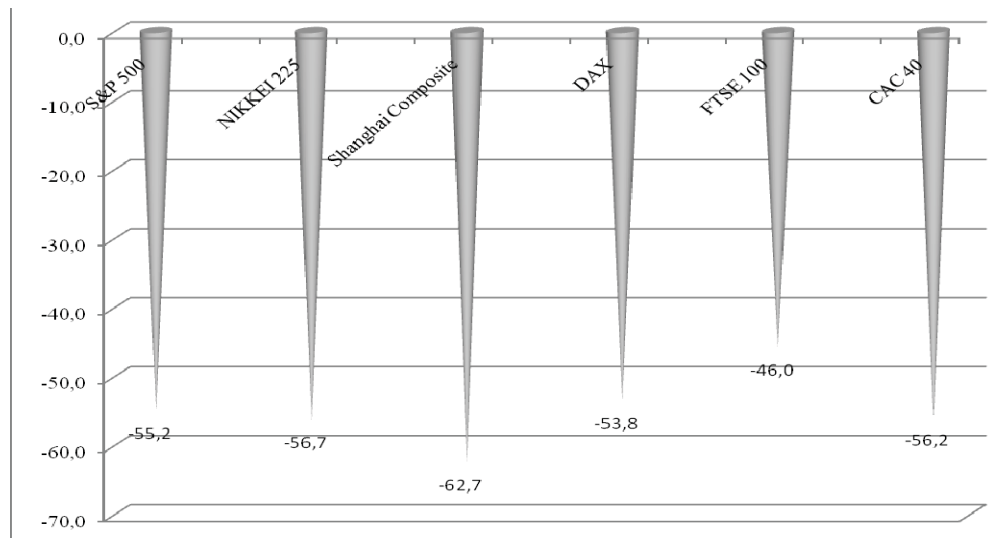
З табл. 1 видно, що за досліджуваний період відбувся перерозподіл капіталізації на користь країн американського континенту – їхня частка збільшилася з 39,4 % до 43,2 %. При цьому частка країн Азії та Океанії, фактично, не змінилася, однак знизилася частка країн Європи, Африки та Близького Сходу. Це означає, що найбільше в капіталізації втратили країни саме цієї групи – капіталізація їх ринків знизилася на 4,5 відсоткових пункти.

3. Зниження активності на світовому ринку акцій. У жовтні 2007 року місячний вартісний обсяг торгівлі акціями у світі становив майже 11 трлн дол. США, а вже в лютому 2009 року – лише трохи більше 5,9 трлн дол. Вартісні обсяги операцій скоротилися майже вдвічі. При цьому найбільшим зниження активності спостерігається на ринках акцій країн Європи, Африки та Близького Сходу – з 2,6 трлн до 0,83, що означає скорочення в більше ніж в 3 рази.

4. Збільшення кількості угод з акціями. У жовтні 2007 року на світовому ринку акцій було укладено близько 1 млрд. угод, а в лютому 2009 – близько 1,3 млрд. Ця цікава тенденція в контексті попередньої свідчить про підвищення активності малих та середніх інвесторів – збільшення кількості операцій при зниженні їх загальної вартості. З іншого боку, можна зробити опосередкований висновок про те, що великі інституційні інвестори більш помірковано ставилися до своїх портфелів, не вдаючись до значної кількості операцій.

5. Падіння, фактично, всіх фондових індексів. З рис. 2 видно, що індекси ринків акцій багатьох країн зазнали за досліджуваний період безпрецедентного падіння.

З рис. 2 видно, що найбільших втрат зазнав індекс акцій ринку Китаю – 62,7 %, ринок США втратив 55,2 %, а Японії – 56,7 %.

Рис. 2. Падіння фондових індексів різних країн з жовтня 2007 року по березень 2009 року, у %

Примітки: 1. Розраховано та складено автором на основі даних фінансового порталу Yahoo [2]. 2. Відсоткові зміни рахувалися на основі мінімального значення індексів за жовтень 2007 року та мінімального значення за березень 2009 року (до 26 березня).

Література

1. World Federation of Exchanges. Annual Report and Statistics 2007. – World Federation of Exchanges, 2008. – 168 p.
2. <http://www.finance.yahoo.com> – фінансовий портал Yahoo.
3. <http://www.world-exchanges.org> – офіційний веб-сайт Світової федерації бірж.